

Rytmik FORUM

Svenska Rytmikpedagogförbundet Dalcroze medlemstidning Nr 2-2002 Årgång 20

SRD

Svenska Rytmikpedagogförbundet Dalcroze

Ordförande har ordet

När Ni läser detta har sommarlovet börjat för de flesta av oss. Just nu är det härligt sommarväder. Några har undrat varför SRD inte skickat ut inbetalningskort i år. Anledningen är att förbundet saknar kassör. Efter några avhopp består styrelsen endast av tre personer i var sin stad. Ingen av dessa har möjlighet att ta över kassörssysslan.

Jag uppmanar er därför - *skicka inga pengar till SRD!* Det finns ingen som har hand om postgirokontot och kan pricka av att Ni har betalt. Vi har dock bestämt att fortsätta med utgivningen av Rytmikforum så länge det finns pengar på kontot. De som var medlemmar förra året kommer att fortsätta att få Rytmikforum i år utan kostnad. Om Du av någon anledning inte vill ha tidningen, var snäll och meddela detta snarast. Rytmikforum kan förmodligen fortsätta sin utgivning fram till årsskiftet 2003/04 sedan tar pengarna slut.

Under årsmötet diskuterades momsen på rytмикundervisning. Det beslöts att det skulle bildas en arbetsutskott för att försöka påverka skattereglerna. De som är intresserad av frågan kan kontakta Bodil Brehmer. Åsa Svensson har skrivit en insändare i denna tidning. Åsa oroar sig för att rytmiklärare i framtiden kommer att bli utkonkurrerade av andra lärargrupper. Till henne skulle jag vilja säga att jag är medveten om att en hel del av våra medlemmar arbetar inom barnomsorgen. Alla som någonsin har sökt på ordet rytmiklärare på arbetsförmedlingens hemsida upptäcker genast att 9 av 10 annonser gäller förskolan. I regel söker man en förskollärare med intresse för rytmik- och musikverksamhet. Har rytmikundervisning blivit något som huvudsakligen bedrivs på dagis och av personer utan rytmiklärarexamen? Styrelsen har emellertid ingen möjlighet att arbeta med denna fråga. De som är oroade över rytmiklärarnas framtida arbetsmöjligheter föreslås bilda en arbetsgrupp även de.

Att få jobb som rytmiklärare idag kräver ofta ett specialämne utöver rytmiken. Läs om Ingbritt Swanö-Wikander som vidareutbildat sig till dramalärare. I kommande nummer av Rytmikforum kommer vi fortsätta att göra reportage om hur rytmiken kan tillämpas inom olika områden. Kanske Du också skulle vara intresserad att berätta för oss om Din yrkesverksamhet? Om Du går på någon rytmikkurs i sommar – glöm inte att skriva till oss och berätta om dina erfarenheter!

Vi hörs åter i höst!

Karin Jehrlander

Innehåll 2 / 2002

- 2 SRD**
- 3 Insändare / Nyheter**
- 4 Drama i Norrköping**
- 7 Kurshelg**
- 8 Lejonet som inte kunde ryta**
- 10 Vad gör du nu?**
- 11 Ny diktbok**
- 12 Notes Bariolée**

Omslagsbild

Bild på publik vid Rumblas föreställning. Läs artikeln på sidan 8.

Glöm inte bort vår hemsida
www.rytmik.just.nu

Rytmikforum ges ut av Svenska Rytmikpedagogförbundet Dalcroze
Ansvarig Utgivare: Karin Jehrlander, ordförande i SRD
Redaktion: Alexandra Hedberg och Karin Jehrlander
Redigering och Layout : SATB
Tryck: Ekonomiprint
Manusstopp för Rytmikforum nr 3, 15 september
Skicka insändare artiklar, bilder och synpunkter via e-post till
karin.jehrlander@telia.com eller på diskett eller på papper till
SRD, Rapsodivägen 136, 142 41 SKOGÅS
Hemsida: www.rytmik.just.nu

ISSN 0280 - 6117

Avgående ordförande

Vid årsmötet avgick Eva Pellbäck som ordförande. Ett hjärtligt tack till Eva som har varit ordförande i tre år och styrelseledamot sedan 1997. Den nya styrelsen kommer att bestå av Karin Jehrlander (Stockholm), Ann-Krestin Vernersson (Malmö) och Gunilla Spjuth (Göteborg).

Nytt från musikhögskolorna

I Stockholm fanns det 33 sökande till rytmikutbildningen. Av dessa antogs 8 studenter, 6 kvinnor och 2 män. Alla utbildningar på KMH har fått gå ner i antal studieplatser detta år. Detta gäller även rytmikinstitutionen som har fått 8 platser i år, istället för 10. De antagna var motiverade och väl förberedda vid proven och kommer att kallas till en första introduktionsdag den 10:e juni.

I Göteborg var anmälningarna färre än på länge. Endast 8 personer dök upp på intagningsproven. Det har varit mycket färre sökningar överlag även till andra ämnen på Göteborgs universitet. Man kan skåda samma linje ända bort till de tekniska

utbildningarna. Fyra mycket kompetenta sökanden har erbjudits plats. De kommer att börja i den nya lärarutbildningen med inriktning musik och ha rytmik som huvudämne. Mer om den nya lärarutbildningen kommer i nästa nummer av Rytmikforum.

I Malmö antogs 4 nya studenter till IE-Rytmik. Musikhögskolan i Malmö fortsätter med denna benämning. Dessutom är 10 dansare antagna till den nya danspedagogutbildningen. Ett nytt stipendium i rytmik är instiftat. Det kan tillsvidare endast sökas av studerande vid utbildningen i Malmö, årskurs 4.

Sommar !!!!!

Insändare

Kära Rytmikforum!

Nu är det på tiden att ni gör något åt det som håller på att hända rytmikämnet i vårt land! Sedan en tid tillbaka finns det möjligt att snabbutbilda sig till rytmiklärare. Ett sätt är att gå en 5-poängs kurs i Växjö. Det finns även en liknande tvåveckors kurs på SMI. Vad jag har hört lär även Musikhögskolorna erbjuda sådana kurser. Jag arbetar halvtid som barnskötare på ett daghem, resten av tiden frilansar jag som rytmikpedagog. Plötsligt har jag fått konkurrens från oväntat håll. Några personer som gått snabbkurser har nu dykt upp och erbjuder sina tjänster till daghem och skolor. De kallar sig själva för rytmiklärare. Jag har sett hur några av dessa undervisare och tycker att kvalitén på undervisningen brister.

De som har gått kortkurser kan kanske hålla några lektioner enligt de mallar som de har fått, men de saknar förmågan att gå vidare och kan inte heller anpassa undervisningen efter barngruppens behov. Kurserna verkar inte heller ha gett någon pedagogisk insikt i metoden. Vad arbetsgivarna uppskattar är att de inte behöver anställa någon utifrån för att hjälpa till med musikundervisningen.

Okey, jag är inte arbetslös och har möjlighet att arbeta med rytmik på mitt dagis. Men jag skulle önska att jag fick arbeta mer med det som jag är utbildad till. Det här är också en ekonomisk fråga för mig. Jag får mer betalt som rytmiklärare än som barnskötare. Nu försvinner en del av mitt levebröd. Där

jag bor är det nästan hopplöst idag att en anställning som lärare i rytmik. Även Musikskolan på orten har snabbutbildat några lärare för att undervisa i den nya förberedande kursen istället för att använda sig av de högskoleutbildade rytmiklärare som faktiskt bor här.

Jag skulle vilja att förbundet protesterar mot dessa snabbutbildningar. Kurserna är ett hån mot alla som har gått en fyraårig rytmiklärarutbildning. Tycker ni i Rytmikpedagogförbundet att det räcker med en 5-poängskurs för att kalla sig rytmiklärare? För mig är det ju omöjligt att gå en 5-poängskurs och kalla mig förskollärare.

Hej och kram från Åsa Svensson

Ingbritt Swanö-Wiklander, närmast kameran, diskuterar marknadsföring med åk 2

Drama i Norrköping

Rytmikpedagoger finner man inom många olika verksamhetsfält. Ett exempel på de rytmiklärare som numera sysslar med scenkonsten är Ingbritt Swanö-Wiklander i Norrköping.

Det var först efter det att hon hade tagit rytmiklärarexamen i Malmö 1978 som Ingbritt började intressera sig för teater. Då blev hon medlem i en amatört-eaterförening i Malmö. Först var hon med som deltagare, men så småningom blev hon ledare. För att vidareutbilda sig inom teater gick hon en hel del kurser i drama-film-teater vid Lunds Universitet.

Jag hade verkligen tur när jag flyttade till Norrköping 1988, säger Ingbritt. Jag hade knappt hunnit flytta till stan förrän det blev ett vikariat i ämnet rörelse på Musikgymnasiet.

För att fylla ut tjänsten undervisade Ingbritt på den tiden också i rytmik på Kommunala Musikskolan. Hon var även verksam hos några fria teatergrupper i staden. Efter några år blev det aktuellt att organisera teater- och dansinriktningen på estetiska programmet i Norrköping. Som lärare på Musikgymnasiet blev Ingbritt ombedd

att göra detta. Det är alltså inom gymnasiets estetiska program som vi hittar henne nu för tiden.

Vackra lokaler

Ingbritts undervisningslokaler ligger i en vacker gammal byggnad som tidigare varit textilinstitut, men som nu tillhör De Geergymnasiet. Teater-, mode- och bildesteterna samsas i byggnaden. Alla besökare till gymnasiet möts i hallen av ett stort draperi med något som liknar lila- och silverskimrande moln. Vid noggrannare granskning visar det sig dock att konstverket ska faktiskt föreställa popcorn. Hela byggnaden är fylld av skulpturer och tavlor som bildesteterna har gjort. Det svävar en behaglig doft av oljefärg överallt.

Teaterstudion är ett stort rum med mörkblåa väggar. I taket hänger strålkastarramper. Det ser ut som en teater scen, fast utan ridå och teatersalong.

Estetisk orientering

Nu väller eleverna in till den första lektionen på dagen. Ämnet är estetisk orientering. Ett 15-tal elever i första ring ska få orientering i ämnet drama. Den här klassen, som består av musik- och bildesteter, ska göra grupparbete med några "prator" av Sandro Key-Åberg. Pratorna är ett slags dikter som är skrivna i form av korta vardagliga samtal.

Innan hon delar ut texterna påminner Ingbritt om vad eleverna ska tänka på när de arbetar med texterna. Läs noga igenom texten och fördela sedan rollerna, uppmanar Ingbritt. Tänk efter vem det är som du ska föreställa. Var är du? Vad vill du? Varför vill du detta? Vad gör du? Vilken tid är det? Här återknyter Ingbritt till en tidigare lektion som klassen har haft om Stanislavskij. Ungdomarna delar upp sedan upp sig i grupper på tre/fyra personer och försvinner ut till olika grupprum. Ett intensivt repetitionsarbete påbörjas. Ingbritt går runt mellan de olika grupperna. Var uppmärksam på hur ni rör er mellan replikerna, säger hon. Tänk på att teater är handling, inte bara ord!

Rollgestaltningen

Ingbritt ställer frågor till eleverna för att hjälpa dem i rollgestaltningen. Bland annat tar hon upp frågan om vem som spelar hög- respektive lågstatus i grupperna.

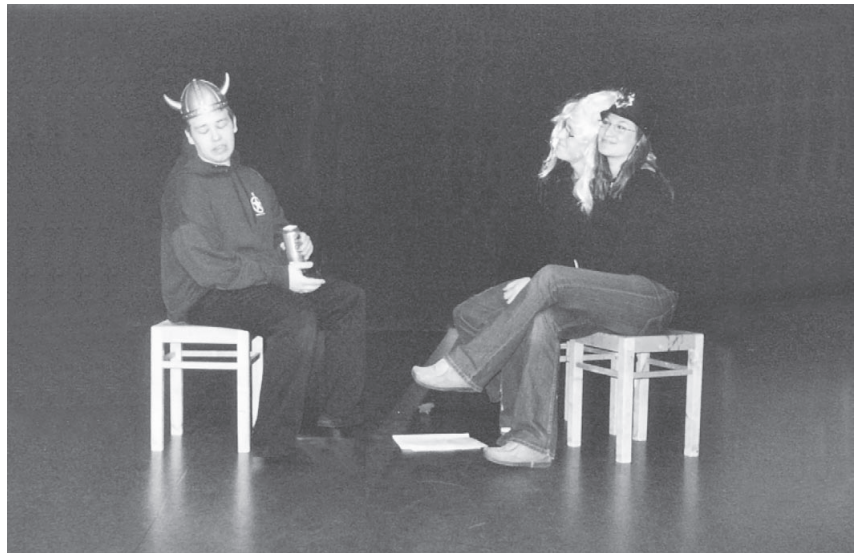
Fundera också på om ni behöver rekvisita, säger Ingbritt och låser upp dörren till förrådet. Där finns en uppsjö av olika hattar, peruker, käppar, paraplyer, väskor, skor och en mängd rekvisita av olika slag. Tonåringarna kastar sig med glädje över sakerna och börjar genast klä ut sig. Några elever är rätt bisarrt utstyrd ut när de kommer ut från förrådet.

Efter en timma kallas alla in i studion igen. Ingbritt försvinner in ett angränsande rum med fönster mot studion. Där inne finns ett stort ljudbord som mycket väl skulle platsa på en riktig teater. Ingbritt tänder belysningen på scen. Det är dags att visa upp scenerna för varandra.

Röst och rörelse

Tiden går fort! Snart är det dags för nästa klass. Teatersteteleverna ska ha ämnet röst och rörelse. Ingbritt menar att det är främst i detta ämne som hon kan använda sig av de grunder som hon fick med sig från sin rytmiklärarutbildning.

Lektionen börjar med eleverna sätter sig på golvet. Utan att säga något ska de ta ögonkontakt med en annan person. Sedan reser alla på sig utan att släppa blicken med den andra. Gå runt i rummet, välfördelt, utan att förlora ögonkontakten, uppmanar Ingbritt. Använd hela rummet. Våga gå långt

Några elever i åk 1 gör sin tolkning av Key-Åbergs 4:e Prata

ifrån varandra - våga gå nära. Gå snabbt! Gå långsamt!

På detta följer en spegelövning till musik. Först arbetar eleverna två och två, sedan fyra och fyra och sedan i allt större grupper. När Ingbritt plötsligt stänger av musik under spegelövningen ska alla frysa rörelsen. Eleverna ska sedan improvisera en scen utifrån den ställningen som de befann sig i när musiken tystnade.

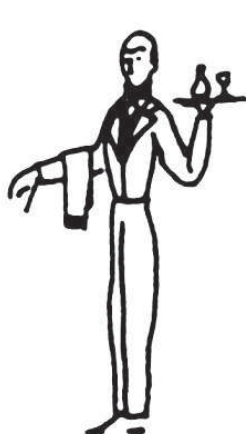
Under lunchpausen som följer efter denna lektion berättar Ingbritt att hon har använt sig en hel del av Labans rörelseanalys i sin rörelseundervisning. Hon låter ofta eleverna utgå ifrån Labans dynamiska grunduttryck vid rörelseimprovisationer. Även Labans fyra grundhållningar är mycket användbara som utgångspunkt vid rolltolkningar.

Frigörande dans

Ingbritt berättar också att hon utöver arbetet som dramalärare även leder kvällskurser i frigörande dans.

"I och med att jag kom i kontakt med den frigörande dansen för några år sedan var det mycket som jag kände igen från min rytmikutbildning", säger Ingbritt. "Jag har gått flera kurser för Anne Grundell som bygger sin undervisning på Gabriella Roths metod (se rutan). Anne håller det dock på en jordnära nivå. Det som den frigörande dansen har gemensamt med rytmiken är du behöver inte "kunna dansa" för att röra dig. Det finns inga fastlagda rörelsemönster. Jag känner att min roll som dansinspiratör och rytmikpedagog flyter samman i att jag ger impulsen, men det är eleven som skapar."

Labans fyra grundhållningar

"Nål"

"Dörr"

"Skruv"

"Boll"

Scenisk gestaltning

Efter lunch har Ingbritt en lektion i scenisk gestaltning med årskurs två. Hon berättar att alla årskurser på teaterprogrammet gör ett större projekt varje år. Årskurs ett ska göra en kabaré. Det blir ett slags nummer revy med clownnummer, dans, korta sketcher och nummer med rytmikinslag, typ "kroppstrytmer". Årskurs två får alltid i uppgift att göra en barnteaterföreställning med sagoinnehåll. I år är det "Rättfångaren i Hameln" som står på programmet. För att få publik till föreställningarna bjuder De Geergymnasiet in barn från olika daghem och skolor.

I tvåan ska varje elev även skriva en monolog och sedan framföra den.

Själva skrivandet gör de på lektionerna i svenska. Eleverna får välja en novell som de bearbetar eller använder som inspiration till en monologtext. På teaterlektionerna arbetar de sedan scenisk med texten. Målet är att spela upp stycket på någon skola, bibliotek, teatervind etc. i stan. Det viktiga är att de studerande får prova på att stå ensamma på scen inför publik.

Lektion i marknadsföring

Det är alltså marknadsföringen av dessa monologer som klassen ska syssla med idag. Den här lektionen äger rum i en bildsal. Längst bak i rummet står en mängd skolådor med modeller med förslag till scenografi som eleverna har gjort. På väggarna hänger sk-

isser till scenkläder. Klassen kommer in och sätter sig i två rader i klassrummet. Eleverna i främre lyssnar ivrigt på vad Ingbritt har att säga. Flickorna i bakre ledet verkar dock snarare planera inför en kommande fest.

Nå, är ni färdiga med affischerna till era monologer, säger Ingbritt. Det är meningen att ni ska utforma er affischer själva. De som inte är färdiga med detta får gå in till bildsalen intill och arbeta med detta. De andra eleverna får förslag på institutioner som de kan ringa till för att erbjuda sin föreställning. Ingbritt går igenom det som eleverna ska tänka på när de presenterar sin produktion. När eleverna går bort för att ringa passar smyger Rytmikforum ut. Det gäller att hinna med tåget till Stockholm.

Frigörande dans

New Yorkbon Gabrielle Roth var verksam i många år inom balett, drama och rörelseterapi innan hon började undervisa i frigörande dans. Hennes metod uppstod som en följd av detta mångåriga arbete. Roth märkte att när hon uppmuntrade sina elever att leva ut sina känslor i dansimprovisation uppstod alltid en viss progression. Hon kallade denna progression, de fem rytmerna. Vart och ett av de fem rytmerna representerar ett sinnetillstånd. De är också en avspeglning av de fyra elementens naturliga rytmer; vattnets mjuka **flöde**, jordens avgränsade **staccato**,

eldens hetsigt tärande **kaos**, luftens **lyriska** lätthet och som en avslutning kommer **stillheten**. Roth menar att genom att dansa till dessa naturliga rytmer kan man frambringa fundamentala känslor som rädsla, ilska, sorg, glädje och frid. Om kroppen får ge uttryck för känslorna, frigörs önskade energier och nya spänningar förhindras. Alla kan dansa sin dans oavsett ålder och fysik. Dansinspiratörerna har utvecklat en mjuk, kreativ form av ledarskap för att uppmuntra andra att hitta sina egna varianter av rörelser utifrån den gemensamma grunden.

Den som vill veta mer om frigörande dans kan kontakta

Anne Grundel
Ö.Nybovägen 4
770 71 Stjärnsund

Eller läs någon av Gabrielle Roths två böcker på svenska.
Titta även på de svenska dansinspiratörernas hemsida
<http://user.tninet.se/~iqg781/>

KURSHELG 2002

Jippie! Jag har varit på kurs! Den gick av stapeln i storstaden Stockholm den 16-17 mars med två olika gästföreläsare

Barbara Schulze

Om vi börjar med lördagens kurs om rytmik med tonåringar, så hölls den av Barbara från Tyskland. Hon pratade en alldeles utmärkt engelska, precis lagom för att man skulle förstå.

Hon hade ett helt fantastiskt "fundament" (= kroppshållning, enligt boken: Släpp taget!). Dessutom hade hon en otrolig mimik och en enorm lyhördhet för deltagarna. Barbara var okonstlad och naturlig men fick igång oss med sin dynamik i sitt kropps- och röstuttryck med rop som: o! ä! ö! och aj, aj, aj! På så sätt fick hon oss att använda mycket respektive minimal energi i rörelsen.

Vi stod i cirkel en stor del av tiden. Vi fick verkligen lyssna på klappljuden. Det blev riktigt intressant att "klappa". Mycket härliga, föra/följa, men även fri improvisation till rytminstrument: kalebass, gurka, klocka och claves. Där ville hon verkligen att vi skulle känna och renodla ljudets karaktär i rörelsen. Ja, hon var otroligt inspirerande. Man fick verkligen mersmak.

Farbror Fläskkorv

Det fick man också på söndagen då vi fick äran att komma till "Farbror Fläskkorvs" (Krister Broberg) musikverkstad! Det var tänkt att han skulle på tre timmar berätta om sin verksamhet. Tre timmar – det var alldeles för lite! Vi hann ju bara skrapa på ytan av vad han hade att lära ut. Det tänkta upplägget var att vi skulle prata och se på videon under två timmar. Efter det skulle vi fika och sedan själva få prova på hans metoder. Kursen skulle vara slut

klockan 13.00. Men när vi väl hade börjat spela så kunde vi inte sluta, så vi höll på till kl. 14.30! Det var skitkul! (Ursäktat uttrycket)

Varje grupp på 8 barn får komma till musikverkstaden en gång i veckan. De barn som går i 2:an får komma klockan 2.00, 3:or får komma klockan 3.00, 4:or klockan 4 och 5:or klockan 5. Verkstaden stänger klockan sex. Det blir enklare så för alla! sa Krister. Då vet alla att nästa läsår får de komma en timme senare.

När barnen börjar på verkstaden får alla i gruppen först tala om sina drömmar, vad dom vill lära sig, men sedan får alla lära sig alla instrumenten inom loppet av ca ett år. Keyboard, cittra, elbas, trummor, gitarr, congas och sång!

Vi som var där hann bara träna på trumsetet, men oj vad vi tränade! Farbror Fläskkorvs metoder och knep var många, men några var:

- Tejp på golvet för trumfötterna och puls
- Slå med trumpinnar på stolsryggarna samtidigt som fötterna skulle göra sitt.
- Sätta ord på rytmerna, t.ex. ko-rum-pa (vals).

Med andra ord hade vi det mycket bra i helgen!

Hälsningar Anki Glennåker.

Barbara Schulze instruerar hur man får fram rätt ljud på guiro

Lejonet som inte kunde ryta

Av Karin Jehrlander

Från och med i hösten 2001 finns det ytterligare en rytmikteatergrupp i Sverige - barnmusikgruppen Rumla

Gruppen består av fyra rytmikpedagoger, Maria Diephuis, Sara Fischer, Maria Lithell och Klara Valkare. Alla fyra gick ut Musikhögskolan i Stockholm förra våren.

Ju nu arbetar gruppen med en föreställning som heter "Lejonet som inte kunde ryta". Föreställningen är resultatet av ett barnteaterprojekt på Musikhögskolan. Målet var att engagera barnen i rörelse och sång samt att ge dem en musikalisk upplevelse. Uppgiften var att gruppen skulle skriva all text och musik själva. I samarbete med Musikmuseet fick studenterna göra tre föreställningar för barn mellan 6 och 8 år.

Mötet med barnen gav dem lust att fortsätta sitt samarbete. Efter avslutat examen Musikhögskolan bildade de gruppen Rumla och fortsatte att arbeta vidare med pjäsen.

Gruppen upptäckte då att det är inte lätt att marknadsföra sig som nykomling i branschen. I samband med en föreställning bjöd Rumla in en mängd kultursekreterare runt om i Stockholms län. Sammanlagt bjöd de in över 50 personer. Endast en av de inbjudna kom till föreställningen, trots både telefon- och brevkontakt. Glädjande nog ser nu framtiden för gruppen ljusare ut. Nu i vår har de startat ett samarbete med Musik i Väst.

Rytmikforum var med och besökte gruppen en morgon i mars, då gruppen spelade för dagisbarn i ett fritidshem på Östermalm i Stockholm. I korridoren utanför trängs ett 40-tal barn i spänd förväntan. I själva "salongen" som är fritidshemets rörelserum har gruppen hängt kulisser för att märka ut teaterscenen. Kulisserna i likhet med scenkläderna har gruppen tillverkat helt själva. Gruppen är också påhittiga när det gäller användningen av rekvisita. En liten doktorsväska får till exempel fungera både som dörr, skrivunderlägg och rytminstrument.

Föreställningen börjar med några stilla toner från en amadinda.

.Det första lejonet gör när rösten är borta är att uppsöka en läkare. Doktorn undersöker honom grundligt och övergår sedan till att även undersöka publikens lungor. Av detta blir det en liten sångövning där publiken får vara med och visa lejonet hur han ska göra för att låta.

Det som är så bra med den här pjäsen är dels sagostämningen och dels att det är mycket publikkontakt. Barnen deltar aktivt i föreställningen genom att sjunga och göra ljud.

Efter att ha träffat på en sakletare som spelar på sopor och en uggle som är körledare möter lejonet den goda fen. Hon har en magisk burk som hon ger till lejonet.

Burken ska lejonet använda för att samla in ett rytande från vartenda barn i rummet. När lejonet sedan dricker ur burken får han tillbaka sitt rytande

Snipp, snapp, snut, så var sagan slut! Efter att ha sjungit en avslutningssång tillsammans med Rumla går barnen glada och nöjda tillbaka till sitt dagis.

Om man har tappat bort sitt "ryt" är det bäst att gå till doktorn!

Tror ni att jag får tillbaka mitt rytande om jag dricker ur burken?

Vad gör du nu för tiden?

Ytterligare tre medlemmar berättar här i vår intervjuserie vad de sysslar med.

Åsa Okutani

Vad gör du nu?

Nu undervisar jag för andra året på gymnasiet estetprogram på Spyken i Lund. Den här terminen har jag äntligen lite rytmik. För övrigt undervisar jag i sång och gehör. Jag undervisar just nu också årskurs ett på musiklärarlinjen (förutom rytmikerna) på Malmö Musikhögskola i rytmik. Där gillar jag ämnesnamnet, för IE-eleverna heter det "rytmik och fysiskt gehör"! Det är kul att försöka koppla rörelsen konkret till gehöret. Eleverna har t ex fått gå olika tonsteg på golvet, och samtidigt "fungerat som notpapper" till andra elever, som på sina instrument spelat det de ser.

Innan jag flyttade tillbaka hit till Skåne undervisade jag i Östersund - först på gymnasiet musiklinje, och sen på Birka Folkhögskola, där jag var med och byggde upp en jazzprofil inom musiklinjen.

Har du haft användning för Din utbildning?

Javisst, på massor av vis! Först och främst i arbetet - både på rytmiktimmarna och i andra ämnen. Som rytmikare integrerar man väl gärna de tankarna både här och där... de sätter ju igång kreativiteten! Utanför jobbet också, tycker jag. T ex att vrida och vända på saker och försöka se dem från olika håll, är ju användbart i många vardagssituationer.

Har Du fortbildat dig?

Jag gick två år på Berklee College of Music i Boston, och sjöng och improviserade jazz. Efter det har mycket av det jag gjort varit jazzinriktat. T ex ämnet "jazzmetrik", där jazzeleverna på Birka fick göra djupdykningar inom feel och time mm

Marit Elfström Larsen

Vad gör du nu?

Jag jobbar som musikpedagog på en särskola i Strømmen, Norge. Där har jag en mycket givande heltidsanställning. Vi har 22 elever på vår skola. Eleverna är både fysiskt och mentalt utvecklingsstörda. Jobbet liknar en musikterapeut och jag har stor nytta av rytmikens metod med bl.a. "förfölja". Mitt arbete handlar framför allt om att se och svara på elevernas små eller stora uttryck. Några av eleverna är svaga och har små reaktioner, som dock ofta blir tydligare när man jobbar med och stimulerar med musik.

Varför hamnade jag då i Norge 1978? Jo, det är den gamla välkända historien om kärlekens outgrundliga vägar. Jag träffade en musiker, som fick jobb i sitt hemland och då blev det så.

När jag utbildade mig i Malmö, hade jag faktiskt en liten idé om att vara "missionär" för rytmik i Norge. På sätt och vis har det blivit lite så också. För ett tiotal år sedan fick jag se en dansk bok som hette "Bogstaver, musik og bevægelse". Den var skriven av Helle Couppé.

Vi ordnade kurser med Helle som gästföreläsare och många lärare här blev intresserade. Efter det har jag hållit kurser runt om i Norges land, från Alta i norr till Porsgrunn i söder. Jag inleder alltid med att prata lite om Monsieur Jacques, som ju var en känd pedagog och kulturpersonlighet första hälften av förra seklet.

Jag har, under de 17 år som har gått sedan jag tog examen vid Musikhögskolan i Malmö, jobbat som musiklärare i musikskolor både i Sverige (Malmö) och Norge. Här i Norge fanns, då jag började, grupper för förskolebarn. Barnen var från fyra år eftersom den motsvarande utbildningen här hette "musikkbarnehavelærer" och var inriktad på mindre barn än den svenska rytmikutbildningen.

En del år har jag också undervisat barn och ungdomar i den berömda "korpbevegelsen". Det är en stor föräldrarstyrd och -stödd rörelse som står för bl.a. musik under firandet av nationaldagen den 17 maj.

Har du haft användning för Din utbildning?

Jag tycker att utbildningen har varit en god grund för mitt arbete som musikpedagog.

Det viktigaste för mig är rytmikens syn på eleven, att man tar utgångspunkt i eleverna, deras kompetens och intresse av musik och hur de "använder" musiken.

Har Du fortbildat dig?

Jag har tagit kursen "Tilpasset musikkundervisning for elever med sammensatte lærevansker" på Norges musikkhøgskole i Oslo. Det är ett 20-poängskurs som är en mycket bra vidareutbildning, speciellt för mig som jobbar med utvecklingsstörda elever. Till hösten fortsätter jag med en 80-poängskurs som heter: "Hovedfag i musikkpedagogikk".

Här håller Marit i Eirik, som är utklädd till clown. Eirik är 7 år och går i första klass. Han tycker att det är toppen med musik. Eirik kan många sånger, men det är svårt för honom att sjunga dem. Vi har en sång om "Gubben og gamle" som försöker att dra upp en rot ur marken. De får hjälp av den ene efter den andre, men när Eirik kommer då går det till slut. Jättepöplärt!!

Gunilla Spjuth

Vad gör du nu?

Jag tog musiklärarexamen 1981 och rytmiklärarexamen 1983. Efter det har jag arbetat på Helsingborgs folkhögskola sedan 1985. Först undervisade jag bara rytmik och rörelsegestaltning på skolans musiklinje (de har obligatorisk rytmik 2 tim/v i två år). Efterhand har jag fått fler ämnen och nu har jag nästan heltid. Jag undervisar i musikteori, musikhistoria, piano och violin. Vissa år har jag även rytmik på bibellinjen och är inblandad i teaterprojekt. Har också ett ämne som jag kallar

RAM – rörelse, avspänning, massage – som elever från alla linjer kan välja. På somrarna har jag även haft vuxenrytmikkurser för “vem som helst”. Har även haft studiedagar i rytmik och vikarierat i vuxenrytmikmetodik på GMH.

Har du haft användning för Din utbildning?

Självklart – speciellt rytmikmetoden genomsyrar ju allt mitt pedagogiska tänkande.

Har Du fortbildat dig?

Ja, inom stråk- och pianopedagogik, bl.a. i Suzukimetoden. Har även en klassisk massageutbildning. (Jag har under ett tiotal år masserat kök, städ och kontorspersonalen på Helsingborg). Naturligtvis har jag även gått på SRD:s, NMPU:s och SMPU:s kurser. Man fortbildar sig väl sig under hela livet?

Ny diktbok

En av våra medlemmar, Elisabeth Essén, är aktuellt med en diktbok. Utgivningsdatum är ännu inte fastställt. Titel blir troligen “Dans i mitt mörka rum”. Elisabeth intervjuades i Sveriges Radios programserie Samtal pågår. Då skrevs följande notis om programmet.

Hjärntumören har kommit tillbaka för tredje gången hos Elisabeth Essén. Hon har måst vänja sig vid smärtan och att ögonen inte längre tål dagsljus. Hon har varit rytmiklärare, så hon har funnit ett sätt att få smärtan ur kroppen - hon dansar bort den i sitt mörka rum. När andra njöt av sommarens sol måste Elisabeth Essén stänga in sig.

- Men det var chansen för mig att ensam hitta ner till det djupaste inom mig, säger hon.

Nu njuter hon av att gå ut i vinterns skymning. Särskilt om stormvindar piskar hennes kind. Det blir en fysisk påminnelse om den motståndskamp hon svurit att föra mot tumören i hennes hjärna.

Här har vi nertecknat ner en av Elisabeths dikter som hon läste i programmet

Släpp inte ut dina ord

Släpp inte ut dina ord över den som är i underläge, utan att tänka dig för. Du må vara beläst och fylld av rika upplevelser som format ditt liv. Dina egna och andras berättelser har kanske gjort dig lite mer trovärdig om vägens mål och mening. Det är gott för dig, men glöm inte du har aldrig någonsin tolkningsföreträdare eller rätt att tjäna som översättare till din nästas liv. Oinbjudna gränsoverskridare finns det gott om.

Mina nät har gått sönder och verktygen har jag tappat på ställen som är gömda eller glömda långt bortom mina horisonter. Jag letar och letar nätter och dagar igenom. Jag är inte längre stor nog att ens fylla ut mina lagerlokaler. Har jag krympt? Eller har världen runt omkring mig blivit alltför stor och mäktig?

Reservoarerna har börjat läcka. Jag lever med hotet av en smygande uttorkning. Ofta blir jag utsatt för yttre och inre påhopp som jag inte kan skydda mig emot. Inklämda tillstånd då den sanna vreden inte har en chans att komma till uttryck när jag troligtvis behöver den som allra mest.

Lätt att säga – res dig upp och använd dina redskap! När redskapen inte har en aning om hur de ska hitta hem. Kanske får jag leva med känslan av förintelse och utrotningshot resten av mitt liv. Men jag ber dig Gud – hjälp mig att försvara min egen och min nästas rätt att vara sårbar och svag i en alltmer cancerogen värld. Inte låta mig luras av alla förståsigpåare och bessenissrar som skoningslöst ger sken av att sitta inne med alla svaren. Differensen, gapet, mellan människorna som fått gå av att använda orden och de olika redskapen i sin hand, och medvetet eller

omedvetet hamna i maktposition, och de utsatta och utstötta med sinande reservoarer, tycks bara bli allt större. Var vi än befinner oss på den mänskliga skalan mellan rik och fattig, begåvad och obegåvad, hel eller trasig, har ingen av oss rätt att kliva innanför den enskilda människans reservat, för att oombedda spy ut våra värmda åsikter på helig mark.

Jag känner mig ofta som något odefinierbart gungfly som famlar och snubblar på vägen. Bländad av ljuset kastas jag in i mörkret, kaoset och den stora tröttheten, från den ena stunden till den andra.

Inte kan jag hävda att någonting är självklart eller förutsägbart eller absolut. Endast en sak vill jag trosvisst hävda med tillit – mitt eget unika reservat och dess beskyddare (hans namn är Jesus). Du är här och du är nu mitt bland alla trasiga nät och försvunna redskap.

Notes Bariolée

(Brokiga anteckningar)

av Jaques Dalcroze

i översättning av Margareta Larsson

Här följer nu det sista avsnittet i vår följetång med Jaques-Dalcroze brokiga anteckningar

Det finns två slags hövlighet. Den ena kommer från hjärtat och den andra av förnuftet. Man måste vara på sin vakt för all konstgjord hövlighet och framför allt den som alstras av lusten att vara omtyckt av alla utan åtskillnad mellan vänner och fiender.

Vi drömmer om och längtar efter lugn och ro, men när vi slutligen finner det vi längtat efter har vi plötsligt tråkigt.

Det är vanligt att tala nedsättande om en författare och säga att han är som ett barn på nytt. Likväl – att åter bli barn är att återfå egenskaper såsom friskhet, spontanitet, fantasi och okonstlad frimodighet som inte alls är föraktligt.

Är det inte på våren som vi ser fram emot sommaren och är inte barnet befriad från den gamles alla bekymmer och agg? För min egen del skulle jag gärna bli barn på nytt.

Leva – det är att vibrera, men att vibrera är inte alltid att leva.

Vad betyder det att livet är svår och sorgligt när man ändå kän-

ner att det är givande? Det är bara så länge man tänker på andras lidande man kan bära sitt eget.

När man läser uppskattande artiklar, tillägnade en gammal musiker som nyss lämnat denna jord tänker vi på den glädje dessa skulle ha skänkt honom om han läst dem under sin livstid.

Att åldras med minnen ger oss möjlighet att genom våra erfarenheter hjälpa våra efterkommande att stärka deras mod och upprätthålla deras förhoppningar och att segrande gå ur kamper i livet.

Trots alla mina brister, (vem har inte sådana) måste jag bekänna att jag aldrig har sökt och inte heller tänkt att framhålla mina strävanden. Jag har helt enkelt skrivit det jag tänkt och känt och

jag har aldrig bekymrat mig över det som händer med mina kompositioner. Ett undantag är dock mina pedagogiska arbeten. Jag skulle aldrig ha låtit publicera dessa arbeten om jag inte haft en helhetsutveckling av barnet.

Leva och verka som konstnär är att, på väg mot idealet, stöta på en serie utmaningar. Någon gång händer det tyvärr, att den utmanade förgör sig.

Varje felaktig idé är som en dålig ört som inte kan odlas och som skjuter skott i alla möjliga riktningar.

Ibland är det rädsla som styr våra liv, motsäger vår vilja och förlamar våra möjligheter till handling. En ständig skygghet hindrar oss att handla som vi skulle vilja och förvandlar, försvagar eller förvränger vår mest ädla handling. Tanken föreslår – personligheten bestämmer.

Det är naturligt att man känner sig benägen att förakta och döma människor som begått förseelser, men det är också nödvändigt att ha medlidande med dem och att göra sitt bästa för att leda dem in på nya vägar.

